

The image features three vertical wooden posts of varying heights and textures, set against a background of a clear blue sky and out-of-focus green trees. The posts are weathered, with some showing significant cracking and peeling bark. The central post is the tallest and has a distinct knot or joint near its top. The other two posts are shorter and positioned to the left and right of the central one. The lighting is bright, suggesting a sunny day.

NAGY SÁNDOR

NAGY SÁNDOR

Munkácsy-díjas szobrászművész

85. születésnapját ünnepeljük

Sopronban az Anna Átrium Rendezvényházban

(Sopron, Szent György utca 20.)

2008 május 24-én szombaton 11 órakor.

A művész életművét és munkásságát méltatja

Wehner Tibor művészettörténész

A Rendezvényház műemlék pincéjében megtekinthető
a Csák Ferenc művészettörténész által rendezett kiállítás

A kiállítás előzetes bejelentkezés alapján látogatható

A Körmendi Galéria kiadványa
Készült a Codex Print nyomdában, Budapest, 2007

FÁBÓL SZABADULT...

A kőszobrász Nagy Sándor faszobrai

Úgy tűnik, Nagy Sándor szobrászművész ezredfordulót követő években kifejtett munkássága most már elválaszthatatlanul összekapcsolódik a Körmenői Galéria tevékenységével: a zuglói kertben rendezett, emlékezetes szabadtéri kiállítás, a soproni és a budapesti kiállítóterekben bemutatott tárlat után – a 2002-ben megjelentetett, a munkásság legszebb alkotásait közreadó könyv mellett –, most újabb Nagy Sándor-műegyüttest tárnak Körmenőiék a nyilvánosság elé. És ismét meglepetést keltő a kiállítási együttes, újra különleges az alkalom: a nyolcvanötödik életéhez elérkezve is aktívan dolgozó mester, aki mindeddig szinte kizárólagosan kőből kiszabaduló, kőből kiszabadított szobrokat alkotott és mutatott be, most egy új anyagból, fából faragott kollekciónal jelentkezik. Vagyis azt a fafaragás-metódust alkalmazza, amelyet Ferenczy Béni így írt le: „Ha a fatömböt jól rögzítettük, akkor előbb a bunkóval ütjük a véső fanyelét, melyet bal kezünkkel jó erősen megmarkolunk. A nagyolás eleinte repesztéssel is történhet úgy, hogy a vésővel ferdén belevágunk a fa felesleges húsába, és egy darabot lerepesztünk. A tömbre előbb lehetőleg pontosan rajzoljuk fel a szobor körvonalát, ami ezen kívül végül a tömb széle felé esik, az felesleges. ... A jól repeszthető nagyoláskor tenyérnyi forgácsok hullanak le a fáról. Ne erőltessük nagyobb darabok lerepesztését, mert akkor lassabban haladunk, különösen a keményebb fane-meknél.”

Persze, a felületesen vizsgálódók magabiztosságával akár azt is mondhatnánk, hogy nincs túlságosan nagy különbség: amiként a kő, a fa esetében is az elvétellel való alakítás metódusát alkalmazza a művész, ugyanazt, amelyet Nagy Sándor alkotómódszere kapcsán Solymár István művészettörténész már 1977-ben oly érzékletesen

így írt le: „A szobrászatnak azt az ősi és modern felfogását képviseli, amely a szobrot belülről, a gondolatától magvas anyag felől képzelettel el és kívülről befelé keresi a megvalósulást”. Nos, ha figyelmesen megnézzük Nagy Sándor faszobrait, akkor a kőfaragványokkal való hasonlóság ebben a kívülről történő keresésben kimerül, az eszközök, az anyag-jellegzetességek, a felületek, a hatások teljesen más, új mű-aurát teremtenek. A kőszobrok hideg keménységét a fák melegsége, puhasága váltotta fel. A térbe állított és a falra illesztett, a fal elé helyezett szobrok, a térbe helyezett domborművek magányos, álló és fekvő nőalakok idollá lényegített, egyszerre finomságokban és durvaságokban, érzékenységekben és nagyvonalúságokban játszó megtestesítései. A primitív népek, a klasszikus előtti korok művészetével, formalkításával együtthangzó, az antropomorftalásokat és jelzéseket a lehető legvisszafo-gottabbá redukáló szobortestek csakis a lényegről szólnak: minden felesleg lehántva róluk a nyerseségekből előszüremelő szépségek kibontakoztatása a cél. A hengertest-tömbökön és a lapos felületeken néhol ki-domborodó testformák jelennek meg, amelyek a bekarcolt-bevésett testrészt-jelzések

ellenpontoznak. A fej torzított golyó vagy szétmetszett hasáb, amely mintegy megkoronázza a tömbszerű, részletezéstől mentes szobortestet, amelyből csak néhány kompozíció indulnak el furcsa, csápszerű nyúlványok. Mintha a reális megjelenítés-vágy birkózna itt a deformáció újra meg újra felébredő szándékával, mintha a teljességre törés mindig valami csonkaságba, töredékszerűségbe ütközne vagy torkolna: mintha csak emlékszerűen lenne megidézhető valami hajdan volt fenség, régi harmónia, egykori teljesség.

A művészeti alkotóterületekre, a művességekre, a műfajokra pillantva megállapítható, hogy a közelmúlt évtizedeiben talán a művészeti tárgyformálás, a szobrászat ágazatában zajlottak le a legnagyobb változások: a szobrászati mű alakításának formai jellemzői és jelentésközvetítő médiumai alapvetően módosultak, illetve keretei kitágultak. A művészi tárgyobjektívizáció megannyi új változata és korszerűnek ítélt formai megjelenése mellett és ellenére azonban elmondható, hogy még napjainkban sem merültek ki a klasszikus műformákhoz kapcsolható, a hagyományos anyagokat és megmunkálásmódokat alkalmazó, tradicionális mű-pozíciókat teremtő műalkotások megszólalási lehetőségei – és ezt a vélekedésünket nyomatékosítják, tanúsítják Nagy Sándor szobrászművész új alkotásai is, amelyeket az eredeti látásmód, az autonóm kreáció, a hiteles és mélyen emberi mondandó avat korszerű, különleges érzékenységű és értékű művekké. Az elmúlt években volt szerencsém néhány Nagy Sándor-kiállítást megnyitni, és mondandómat mindig ezekkel a gon-

dolatokkal zártam: Nagy Sándor lélekben és szemléletben az egyik legfiatalabb és legmodernebb magyar szobrász. Mert folytonosan megújuló, mert kiapadhatatlanul leleményes, és mert új barbár szépségekkel ajándékozta meg befogadóit. Most ismét e tételt kell megismételnem, mert új műegyüttese vitathatatlanul, lényegileg friss szemlélettel áthatott, és mert az anyagváltás újdonságának erejével éltetett faszobrai a tradíció tiszteletét és az ismeretlen szépségek, az

új szintézisek megteremtésének elszánt akarását hordozzák. Ezért hát a hatalmas életmű fénytörésében vizsgálva, de akár attól elvonatkoztatva is regisztrálható: a nyolcvanöt esztendőes Nagy Sándor faszobraival a korszak, napjaink rendkívül fontos, nagy formátumú műalkotásait állítja elénk: hiteles, jelentésgazdag, megrendítő plasztikai jelenésként.

Wehner Tibor

Nagy Sándor kiállítása az Anna Átrium Rendezvényházban
Sopron, Szent György utca 20.

KÖRMENDI GALÉRIA
BUDAPEST SOPRON